
Actualitat | Redacció | Actualitzat el 30/05/2014 a les 09:12

Experts reclamen una actuació immediata per fer front a la contaminació que afecta la meitat dels pous de Catalunya

La III Jornada Ambiental organitzada per la Universitat de Barcelona i Bodegas Torres reuneix a més de 150 participants preocupats per la qualitat de l'aigua

La contaminació de l'aigua del subsòl a Catalunya és una problemàtica real, i greu, que cal abordar i solucionar de manera imminent, implicant tant l'administració com el sector privat. Així ho han manifestat els científics i experts que han participat aquesta setmana a Barcelona en la **III Jornada Ambiental organitzada per la Universitat de Barcelona i Bodegas Torres**, juntament amb el meteoròleg **Tomàs Molina**, per reflexionar sobre l'estat de les aigües subterrànies, conèixer les causes de la contaminació i buscar alternatives a la gestió actual.

Les dades presentades pel cap de la Unitat de Caracterització i Control d'Aigües Subterrànies de l'Agència Catalana de l'Aigua, Josep Fraile, han posat de manifest la gravetat de la situació: "*de les 53 masses d'aigua subterrània que tenim a Catalunya, 29 estan en mal estat segons els paràmetres que marca la directiva europea. Concretament, el 30% d'aquests aqüífers estan afectats per nitrats*". Segons Fraile, "*la contaminació de les masses d'aigua prové principalment de les explotacions ramaderes, l'agricultura intensiva i l'activitat industrial i minera, superant els límits acceptables de clorurs, sulfats i amoni, entre d'altres*".

Aquesta evidència ha arrencat el compromís per part del secretari de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Enric Llebot, d'adoptar una actitud proactiva per fer front a aquesta problemàtica. "*Cal que l'administració, no només conegui sinó també actuï per gestionar correctament i protegir els aqüífers, de la mateixa manera que va caldre el reconeixement del canvi climàtic per part del govern dels Estats Units perquè es decidís actuar*", ha afirmat.

Amb el títol 'Per què no podem beure aigua de pou a Catalunya?', els més de 150 assistents a la Jornada Ambiental han pogut conèixer de primera mà la realitat de l'estat de les aigües subterrànies, el problema de l'excés de purins i models exitosos de gestió, gràcies a les intervencions de la quinzena d'experts i entesos en la matèria que han participat en el simposi.

"de les 53 masses d'aigua subterrània que tenim a Catalunya, 29 estan en mal estat segons els paràmetres que marca la directiva europea. Concretament, el 30% d'aquests aqüífers estan afectats per nitrats"

Un possible model de gestió de purins a seguir, el de Flandes

Kevin Grawels, conseller assessor de Flemish Land Agency, ha exposat les polítiques que s'han desenvolupat per gestionar l'excés de purins a Flandes, Bèlgica, i les conseqüències que això comporta. Unes polítiques sustentades en una estratègia integral que determina des de l'alimentació del bestiar fins a l'emmagatzematge i l'ús de purins com a fertilitzant. A més, a diferència del que passa a Catalunya, els ramaders, que compten en tot moment amb l'assessorament i suport d'experts, estan obligats de gestionar ells mateixos els excedents de purins.

La viabilitat d'adoptar a Catalunya el model de Flandes ha estat un dels temes debatuts en la taula rodona, en la qual han participat Ricard Parés, director de l'Associació Catalana de Productors de Porcí, Xavier Flotats, catedràtic d'Enginyeria Ambiental de la UPC, i Jesús Soler, president del Grup de Defensa del Ter, que ha defensat que "la problemàtica de la contaminació es concentra amb el model d'explotació de les fàbriques de producció porcina". L'excés de purins a Catalunya i els costos per gestionar-los - que, segons el model flamenc, poden arribar als 20€/m³ - ha posat de manifest la dificultat d'assolir l'equilibri entre els interessos del sector porcí, que veu difícil assumir aquests costos, i la salvaguarda de la qualitat de les aigües i de les terres de conreu.

La necessitat de trobar alternatives a la gestió de purins que es fa actualment a l'Estat espanyol ha estat també accentuada per María Félix, d'Iberia Renovables, que ha apuntat que l'eliminació de les primes a les plantes de gestió centralitzada de residus les fa inviables econòmicament: "*la Reforma Elèctrica ha reduït un 40% les primes que cobraven les 29 plantes de gestió centralitzada de residus que hi havia a Espanya, fet que ha comportat el tancament d'algunes d'elles i, per tant, greus repercussions mediambientals perquè gestionaven 2,5 milions de tones anuals de residus*".

També Jaume Boixadera, cap del Servei de Producció Agrícola de la Generalitat de Catalunya, ha atribuït al procés conegut com 'Haber-Bosch' la contaminació de nitrats de les aigües de Catalunya i, en la seva ponència, ha destacat la complexitat de determinar la quantitat d'adobs i purins necessaris per una harmonia entre la productivitat, la sostenibilitat i la qualitat del sòl i de l'aigua.

Una problemàtica mundial

La gestió de l'aigua i el manteniment de la qualitat és un problema d'abast mundial. Carlos Garriga, project manager de la fundació We are water, ha posat de manifest, amb un seguit de xifres impactants, les conseqüències de la manca d'accés a aigua potable, que provoca "*1,6 milions de morts a l'any, la majoria de nens menors de 5 anys, i és la font de malalties molt greus com ara el còlera, la salmonel·la, l'hepatitis, la malària o la malnutrició, entre d'altres*".

La responsable de la campanya contra el canvi climàtic de Greenpeace, Aida Vila, ha reivindicat la necessitat de garantir la qualitat dels recursos hídrics, fent un apunt a la perillositat de la tècnica del fracking per l'aigua subterrània que el sector dels hidrocarburs està començant a aplicar i que consisteix en la injecció de grans quantitats d'aigua i productes químics al subsòl per extreure petroli o gas.

També han participat a la Jornada Salvador Bueso, responsable del Departament d'Hidrogeologia i Captacions Subterrànies d'Aqualogy; Toni Mestres, presentador i divulgador de la ciència en programes de televisió, que n'ha estat el moderador; Jordi Garcia, director d'Alumni UB, i Miguel A. Torres, president de Bodegas Torres. Tomàs Molina ha estat el responsable de cloure la jornada i ha fet una crida perquè jornades com aquestes vagin molt més enllà del debat i la reflexió i es materialitzin en actuacions: "*cal fer la força necessària perquè l'opinió dels experts i la veu dels afectats siguin escoltades i tingudes en compte, per tal de motivar la cerca de solucions*".

I Premi Torres & Earth a la Innovació Mediambiental

Com a novetat, la tercera edició de les Jornades Ambientals, que organitzen anualment la **Universitat de Barcelona i Bodegas Torres**, ha comptat amb el lliurament del **'I Premi Torres & Earth a la Innovació Mediambiental'** amb l'objectiu de fer conèixer i premiar els estudis, projectes, experiències i iniciatives dels estudiants que vetllin per la preservació del medi ambient. Els projectes, presentats en format pòsters, han estat validats pel comitè científic de la jornada, que també ha participat en l'elecció del millor treball exposat, conjuntament amb el públic assistent. La persona guanyadora ha estat Marta Rusiñol, del Laboratori de Virus Contaminants

d'Aigua i Aliments de la Universitat de Barcelona, amb el projecte 'Traçar l'Origen de la Contaminació de l'Aigua de Pou'.